

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 3.19.31

**Inventaris van archivalia betrekking
hebbende op de Hofstede Leeuwen te
Alphen in den Hoorn, 1562-1668**

Versie: 15-12-2020

J. Fox

Nationaal Archief, Den Haag 1959

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	8
De verwerving van het archief.....	8
Verwant materiaal.....	9
Beschikbaarheid van kopieën.....	9
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11
I. Claes Adriaensz. te Leiden.....	11
II. Nicolaes van Leeuwen Jacobsz.....	12
III. Mr. Nicolaes van Leeuwen.....	13
IV. Johanna van der Beeck, wed. van Leeuwen.....	14

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Huis Leeuwen

Archiefbloknummer:

35281

Omvang:

7 inventarisnummer(s)

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven en gedrukte documenten. Nederlandse stukken van voor ca. 1700 zijn geschreven in eth gotische cursiefschrift, met name in het oud-Hollandse klerkencursief.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Hofstede Leeuwen te Alphen in den Hoorn, , 1562-1668

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief bevat voornamelijk leenakten.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Huis Leeuwen, nummer toegang 3.19.31, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Huis Leeuwen, 3.19.31, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Willem van Lewen, eerste drager van die naam, hield van Floris V, graaf van Holland, vijf pond in leen uit de herfstbede van Aarlanderveen. Dirc van Lewen, op wie dit leen is overgegaan, was vermoedelijk zijn zoon. Deze droeg in 1330 aan graaf Willem III op "thien morgen mitter woninghe te Alfen" om die vervolgens van de graaf in leen terug te ontvangen. In 1339 is sprake van de "woninghe tot Alphenrehorne die groetes XXXIIII merghen". Dat was de hofstede Leeuwen, die tot 1499 in het geslacht van Leeuwen is gebleven. Toen, tegen het einde van de 15de eeuw, behoorden er tien morgen bij, die erfleen waren van de grafelijkheid van Holland, vijftien morgen en nog altijd de vijf oude schilden per jaar uit het schot van Aarlanderveen, die recht leen waren van de grafelijkheid. Bovendien waren de Van Lewens leenmannen geworden van de heer van Wassenaer.

Adriaen Dirksz. (van Meerburch) te Leiden, die de hofstede Leeuwen met de grafelijke lenen in 1499 verwierf, is de stamvader van het geslacht van Leyden, dat zich ook Van Leyden van Leeuwen noemde, maar dat de hofstede Leeuwen slechts tot 1605 in bezit heeft gehad en dan nog met onderbrekingen. Toen de testamentaire voogden van de kinderen van Mr. Dirck van Leyden van Leeuwen de hofstede Leeuwen in 1605 prijs gaven, waren daarbij inbegrepen vijftientig morgen en vijf oude schilden per jaar uit het schot van Aarlanderveen als onversterfelijk leen van de grafelijkheid van Holland, voorts zeven morgen en de zwaandrift van twee paar oude zwanen en hun jongen op de Rijn tussen Zwammerdam en Leiden als leen van de heer van Wassenaer.

De nieuwe rechthebbenden waren Nicolaas van Leeuwen en twee zusters, kinderen van wijlen Mr. Jacob van Leeuwen, te Leiden. Daar deze familie uit de omgeving van Alphen stamt, is het zeer wel mogelijk, dat zij een tak vormt van de Middeleeuwse Van Leeuwen's, al is de verwantschap niet met zekerheid vast te stellen. Merkwaardigerwijze is de naam Leeuwen voor het betrokken goed in de 17de eeuw in onbruik geraakt, wordt althans in de akten niet meer gebruikt. Ten behoeve van Johanna van der Beeck, weduwe van Nicolaes van Leeuwen Jacobsz., werden de lenen van de grafelijkheid van Holland, die zij bezat, in 1668 geallodialiseerd. Vermoedelijk is dit ook geschied met de Wassenaarse lenen.

Met opzet is dit overzicht van de geschiedenis van de hofstede Leeuwen tot 1668 beknopt gehouden. Behalve naar het Archief van de Leen- en registerkamer van Holland is het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage - met name inv. no. 229 repertorium Noord-Holland fol. 974 verso - 978 en naar de archivalia in deze inventaris beschreven kan voor nadere bijzonderheden worden verwezen naar: S.G.A. en Jac. van Leeuwen "Het geslacht van Leeuwen en zijn leengoederen in het oude Rhijnland" in "De Navorscher" 67ste jrg. (1918) blz. 247-256 en 298-311; W.M.C. Regt "Bijdrage tot de genealogie van het aloud geslacht van Leeuwen" in "De Wapenheraut" 19de jrg. (1915) blz.

297-310; voorts de stamreeks van het geslacht van Leyden in "Nederland's Adelsboek" 41ste jrg. (1943-1948) blz. 328-332. Overigens zijn deze publikaties met enige voorzichtigheid te gebruiken.

Indien men de geschiedenis van de hofstede Leeuwen - om gemakshalve die naam nog te gebruiken- na 1668 wil bestuderen, zal men in de eerste plaats uit het rechterlijke archief van Alphen, dat in het Algemeen Rijksarchief berust, de protocollen van opdrachten dienen te raadplegen. Zonder te veel in details te gaan zij hier vermeld, dat het goed is vererfd op Hillegonda van Leeuwen, een kleindochter van het echtpaar N. van Leeuwen - Van der Beeck. Deze, die kinderloos was, liet het na aan haar echtgenoot, Mr. Johan van Couwenhoven, advocaat te Rotterdam, die het 13 Februari 1726 overdroeg aan Joan Robijn ¹.

Toen W.M.C. Regt in het "Leidsch Jaarboekje", 17de jrg. (1920) zijn artikel over "Alphensche buitenplaatsen" publiceerde, uitte hij op blz. 200 bij de buitenplaats Swanendrift het vermoeden, dat daar oudtijds het "Huis te Leeuwen" had gestaan. De protocollen van opdrachten evenwel in het rechterlijke archief van Alphen aan den Rijn maken duidelijk dat de schrijver zich vergist. De Middeleeuwse hofstede Leeuwen leeft in de 18de eeuw voort als de buitenplaats Zorgrust (W.M.C. Regt blz. 190 no. 20), lag dus blijkens de bijbehorende kaart in de buurt Alphenerhoorn of den Hoorn niet zo ver mogelijk in de richting Koudekerk, maar zo dicht mogelijk bij het dorp Alphen. Opmerking verdient, dat in het dorp Alphen ook een huis Leeuwen, het zgn. Schoutenhuis stond (W.M.C. Regt blz. 155 no. 10), dat niet met de Middeleeuwse hofstede Leeuwen moet worden verward.

(Inventaris opgemaakt door J. Fox [?] 's-Gravenhage, juli 1959)

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

In de volgende inventaris zijn zeven charters beschreven. Het eerste berustte reeds sinds vele jaren in het Algemeen Rijksarchief als charter Rijnland no. 91. De zes overige zijn in 1958 door bemiddeling van de Rijksarchivaris in de provincie Gelderland van de Directeur van het Gemeentemuseum te Arnhem overgenomen (Aanwinst van de Derde Afdeling van het Algemeen Rijksarchief 1958 VI). Van wat eens een huisarchief geweest moet zijn, vormen de betrokken akten slechts een klein fragment.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

De rechtstitel is (nog) onbekend

---

1 Algemeen Rijksarchief 's-Gravenhage, Rechterlijk Archief van Alphen aan den Rijn inv. no. 31 protocol LL, fol. 17 verso - 18.

Verwant materiaal***BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN***

Inventarisnummers van dit archief zijn in kopievorm beschikbaar

---

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDELEN

I. CLAES ADRIAENSZ. TE LEIDEN.

Deze bezet de hofstede Leeuwen van 1532-1542, 1548-1559 en 1562/63-1566.

- 1** Akte van Mr. Jacop van Utrecht en Joost van Berendrecht, leenmannen van de grafelijkheid van Holland, waarbij zij getuigen, dat Mr. Adriaen van Leyden, pensionaris van Delft, aan zijn oom Claes Adriaensz. te Leiden drie percelen van lenen overdroeg, nl tien morgen in Alphen in den Hoorn, erfleen van de grafelijkheid, voorts vijftien morgen met vijf oude schilden per jaar uit het schot van Aarlanderveen, recht leen van de grafelijkheid, en bovendien nog zeven morgen met twee paar oude zwanen, leen van de heer van Wassenauer, al welke leenlanden gelegen zijn in de hofstede van Leeuwen,
3 juli 1562 1 charter

II. NICOLAES VAN LEEUWEN JACOBSZ.

Deelgerechtigd in de hofstede Leeuwen van 1605-1645, bezitter van 1645-1648.

- 2** Leenakte van de Staten van Holland en West-Friesland, waarbij zij Nicolaes van Leeuwen belenen met een derde gedeelte van tien en van vijftien morgen land in Alphen in den Hoorn alsmede met een derde gedeelte van vijf oude schilden per jaar uit het schot van Aarlanderveen, na overlijden van zijn zuster Margareta van Leeuwen, weduwe van Mr. Marten Paedts,
20 Oktober 1620 1 charter
De resterende twee derde gedeelten hield N. van Leeuwen reeds van de Staten van Holland en West-Friesland in leen voor zich zelf en zijn zuster Maria van Leeuwen.
- 3** Akte van de Staten van Holland en West-Friesland, waarbij zij Nicolaes van Leeuwen Jacobsz., burger der stad Leiden, vergunning verlenen vrijelijk bij testament of anderszins over zijn leengoederen te beschikken,
24 Februari 1627 1 charter
- 4** Leenakte van Frederik Hendrik, waarbij hij als bezitter van de heerlijkheden Wassenaer en Zuidwijk de agent Adriaen Pauw beleent met een derde gedeelte van zeven morgen land in Alphen in den Hoorn alsmede de zwaandrift van een paar oude zwanen en hun jongen op de Rijn tussen Zwammerdam en Leiden, zulks na het overlijden van zijn moeder Maria van Leeuwen,
8 augustus 1643 1 charter
Dit charter is gemerkt L. - Adriaen Pauw heeft zijn rechten in 1645 aan zijn oom Nicolaes van Leeuwen overgedaan.

III. MR. NICOLAES VAN LEEUWEN.

Zoon van de voorgaande, bezitter van de hofstede Leeuwen van 1649-1668.

- 5** Leenakte van Claude Lamoral prins van Ligne, waarbij hij als baron van Wassenaar de minderjarige Nicolaes van Leeuwen te Leiden beleent met zeven morgen land te Alphen in den Hoorn alsmede de zwaandrift van twee paar oude zwanen en hun jongen op den Rijn tussen Zwammerdam en Leiden, zulks na het overlijden van zijn vader,

1 juli 1649

1 charter

In dorso een aantekening, dat Nicolaes van Leeuwen meerderjarig geworden, de vereiste eed in handen van de stadhouder van de lenen van Wassenaer, W. van Persijn, heeft afgelegd, 17 September 1654.

IV. JOHANNA VAN DER BEECK, WED. VAN LEEUWEN.

Moeder van de voorgaande. Bezitster van de hofstede Leeuwen na diens dood in 1668.

- 6** Akte van "relief" van de Staten van Holland en West-Friesland voor Johanna van der Beeck, weduwe van Nicolaes van Leeuwen Jacobsz. te Leiden, houdende vergunning om alsnog krachtens testament van haar echtgenoot in plaats van haar zoon te worden beleend met tien en vijftien morgen land te Alphen in den Hoorn alsmede vijf oude schilden per jaar uit het schot van Aarlanderveen,
23 Maart 1668 1 charter
In dorso gemerkt M.
- 7** Akte van de Staten van Holland en West-Friesland voor Johanna van der Beeck, weduwe van Nicolaes van Leeuwen Jacobsz. te Leiden, houdende allodialisatie van tien en vijftien morgen leenland te Alphen in den Hoorn alsmede vijf oude schilden per jaar uit het schot van Aarlanderveen,
25 Juli 1668 1 charter
In dorso gemerkt S (?).